

Haagse kerk gaat de straat op

Jan Spijk

Sinds dit jaar kent ook Den Haag Dominicusvieringen. Oecumenische vieringen waarvoor grote belangstelling is. De organisatie van deze diensten besloot enkele maanden geleden geen kerkdienst te houden, maar een zondagochtendwandeling met als thema 'armoede toen en nu'.

De weergoden zitten deze zondag mee. Ondanks de voorspelde regen blijft het droog. Voordat de wandeling begint, is er een korte viering in de Lukaskerk waar de vieringen van de Haagse Dominicus maandelijks worden gehouden (zie kader). Voorganger is deze zondag Henk Baars. Het thema is armoede en Baars weet waarover hij praat. Als afdelingsmanager bij de protestantse Haagse diaconale organisatie *Stek* heeft hij dagelijks te maken met mensen die in de armoede terechtkomen. *Stek* zet zich in opdracht van kerkelijke en maatschappelijke organisaties 'vanuit de actualiteit en kracht van het christelijke geloof in voor de verbetering van de sociale cohesie, leefbaarheid en vitaliteit van de stad.'

Seksueel bedreigd

Baars noemt het voorbeeld van een vrouw die zich deze week met twee tassen vol documenten meldde. Uit de dertig ongeopende brieven bleek dat ze een schuld had van dertigduizend euro. Het raakt Baars als er bij *Stek* vragen binnenkomen als 'hoe moet ik het weekend doorkomen? Ik ben seksueel bedreigd en verkracht, waar moet ik vannacht slapen?'

Hij roemt de motivatie en passie van professionals en vrijwilligers om te strijden tegen onrecht en armoede. Naast de politieke drive die sommigen voelen is volgens Baars uiteindelijk het sterkste dat we hebben onze innerlijke strijdbaarheid. 'Verzet tegen soms uitzonderlijk taaie structuren, bureaucratie die altijd weer financiële belangen probeert veilig te stellen. Dat verzet, die persoonlijke ervaring van God, geeft het fundamentele gevoel dat het leven waard is om geleefd te worden.'

Na de viering gaan de aanwezigen in vijf groepen uiteen om een wandeling door de buurt te maken. Eén van de gidsen is Leo van Driel, zeer actief in de Haagse Dominicus. En al woon ik zelf bijna om de hoek van de Lukaskerk, toch hoor ik deze zon-

dag nieuwe dingen over mijn buurt. Ooit stond op de plek van de Lukaskerk aan het Om en Bij een diaconale bakkerij (1855)

van de Nederlands Hervormde Kerk. Er werd voornamelijk roggebrood gebakken voor de armen.

Even verder staan kleine hofjeswoningen die ooit gebouwd werden voor de armen. Diaconale huisvesting. Het ziet er nu idyllisch uit, maar dat was een eeuw geleden wel anders. 'We hebben het dan over een tijd dat armenzorg geen overheidstaak was. Het werd helemaal overgelaten aan de kerk. Pas halverwege de negentiende eeuw kwam de overheid om de hoek kijken. In onze tijd kun je stellen dat de kerk doet wat de overheid niet doet', zo doceert Van Driel.

Stadsklooster

Tijdens de wandeling komen we langs meer voormalige kerkelijke hofjes waren. De tijden zijn veranderd. Vroeger was dit voor armen (vaak weduwen) de enige mogelijkheid om een dak boven het hoofd te hebben. Nu zijn er wachtlijsten om hier te wonen. Neem het voormalige tucht-

spinhuis aan de statige Prinsegracht. In de negentiende eeuw was je een pechvogel als je hier terecht kwam, nu gaan de appartementen in dit pand voor meer dan drieënhalve ton van de hand.

De deelnemers maken waarschijnlijk de meest bijzondere eucharistieviering of avondmaal mee in hun leven. Namelijk in

de openlucht in het stadsklooster dat verscholen ligt halverwege het Westeinde in de wijk Kortenbos. Ook een wijk waar vroeger voornamelijk armen woonden en waar de huisvesting erbarmelijk was. De broeders van Maastricht betrokken dit klooster in 1861. Dat was in een tijd dat rooms-katholieken weer volledig hun geloof in het openbaar mochten belijden. De broeders hebben in de anderhalve eeuw veel betekend voor het onderwijs. Pal naast het klooster ligt zowel een lagere school als een MAVO (niet meer in gebruik). De laatste jaren hebben de broeders ook vluchtelingen geholpen met taalonderwijs. Eens waren er 45 broeders, nu zijn er nog vier over. Broeder Frans is een begrip. Rond de kerst bewonderen honderden mensen jaarlijks zijn prachtige kerststallen die door het hele klooster staan. En het stadsklooster organiseert regelmatig activiteiten.

De circa zestig aanwezigen staan rond het middaguur in een kring in de prach-

Sociale ambitie

Klaas van der Kamp

Dag 1: Film – De ambassadeurs komen bij elkaar. De Raad van Kerken heeft deze jonge mensen aangesteld om te beschrijven wat jonge mensen van de kerk vinden. Ze zijn het er snel over eens, dat ze niets op papier gaan zetten. Dat komt toch in een la. Ze kiezen voor een filmpje. Ze beginnen met een script. Dat is nog lastiger dan je denkt. Je moet gaan denken in beelden. Pittig. ‘We hebben in ieder geval al één ding gemeen met de films van Hitchcock’ zegt er één, ‘we komen zelf even in beeld’.

Dag 2: Europese groep – Eén van onze jongvolwassenen is in Belfast geweest. Bij EYCE, een Europese groep. EYCE brengt regelmatig jongvolwassenen bij elkaar uit heel Europa. Ze bespreken een maatschappelijk thema en verbinden het met hun spiritualiteit. Onze deelneemster is enthousiast. Je ambitie krijgt een sociale dimensie, legt ze uit. Je houdt meer rekening met andere manieren van geloven. Je hebt weinig aan nostalgische bespiegelingen van hoe het vroeger was. De spirituali-

teit van morgen is nu eenmaal een open spiritualiteit, vindt ze.

Dag 3: Taizé – Een studiemiddag over Taizé. Ongeveer zestig paters ontvangen in Taizé jaarlijks duizenden jongvolwassenen. De paters treden daarnaast zelf naar buiten. Ze hebben de jongeren dit jaar uitgenodigd om tussen kerst en Nieuwjaar naar Rotterdam te komen. Er worden zo’n 25 duizend mensen verwacht. Aanleiding voor ons om in Den Bosch een voorbereidende studiebijeenkomst te houden. Kunnen we de kunst afkijken? Het punt is snel gemaakt. De paters delen het brood uit als symbool zonder iemand tegen te houden. Je mag jezelf zijn.

Dag 4: Taizo – Vandaag een stukje voor de krant geschreven. Een vergelijking van de jongeren in Chersonissos en Taizé. Chersonissos gaat over acht Haagse jongeren die vakantie houden op Kreta. Dat geeft natuurlijk hilarische momenten. Een handige knipper en plakker van Eyeworks heeft de beelden suggestief gekoppeld. Ik

gebruik Chersonissos als spiegelbeeld voor Taizé. Wel oppassen, denk ik bij mezelf, dat ik de een niet uitspeel tegen de ander. Maar één verschil uitvergrooten moet kunnen. Ik kies voor het taalgebruik. De charme van de Hagenezen is hun extraverte humor, die tegelijk dekmantel is. De Taizé-groep gebruikt meer de stilte, als ware het een gebedskleed.

Dag 5: Liturgie – De projectgroep Vieren heeft een rapportage gemaakt voor de pleenaire raad over jongvolwassenen in de liturgie. We bespreken het. Voordat we er erg in hebben gaat het over kinderen. Dat is makkelijker. Die kan je zoet houden met een potlood. Als ik er iets over zeg, antwoordt een collega: ‘Inderdaad, de iets ouderen zijn niet geïnteresseerd in tekenvellen. Die willen alsnog datgene wat hen in de jeugd is onthouden: gewoon de catechismus lezen en begrijpen’.

Klaas van der Kamp werkt als algemeen secretaris voor de Raad van Kerken in Nederland en parttime als uitgever.

tige tuin van het klooster en dan wordt het brood en de wijn (of druivensap) uitgedeeld. Je breekt het brood, geeft een stukje aan je buurman of buurvrouw en neemt dan zelf een stukje brood. Mooie symboliek. Het gezongen ‘ubi caritas’ wordt gedragen door de wind. Cantororganist Fokke de Vries van de Lukaskerk geeft de toon aan en wie wil zingt of neuriet mee. De rode stadskloosterkater steelt de show. Hij ziet het resterende brood op de tafel staan en snuffelt eraan. Nee, niet eetbaar, hoor je ‘m bijna denken. De kat krijgt de lachers op zijn hand.

Blowtje opsteken

Langzaam maar zeker gaan de wandelaars terug naar de Lukaskerk waar inmiddels een Afrikaanse dienst bezig is. Wie doorloopt ziet vlak achter de kerk een ander mooi project. Ruim twintig drugsgebruikers en vijf alcoholisten hebben een plek gevonden in een voormalig verzorgingshuis. Het gaat om oudere verslaafden en

het complex heet dan ook toepasselijk *Woodstock*.

Het afwijkende aan de woongroep is dat de bewoners er vrijelijk mogen toegeven aan hun verslaving. Ze kunnen op hun kamer een biertje drinken, een balletje cocaïne roken of een blowtje opsteken. De dagelijkse portie methadon wordt van huis uit verstrekt, de dope moeten ze zelf op straat scoren. Hangt iemand de halve dag boven de coke, dan volgt er een gesprek met de leiding – want dat is ook weer niet de bedoeling.

GroenLinks-wethouder Bert van Alphen was samen met welzijnsorganisatie Parnassia de drijvende kracht achter dit project. Nu past dit project ook heel goed naast de Lukaskerk, want de kerk doet veel projecten op het gebied van hulp en ondersteuning aan de bewoners van de Schilderswijk. Of, zoals een lid van deze kerkgemeenschap het tijdens de wandeling verwoordde: ‘We doen door de week meer dan op zondag’.

Haagse Dominicus

In navolging van het voorbeeld in Amsterdam zijn er sinds januari 2009 ook vieringen van de Haagse Dominicus. En met succes. De maandelijkse diensten in de Lukaskerk aan de rand van de Schilderswijk – met veel liederen van Huub Oosterhuis en wisselende voorgangers – worden bezocht door circa tweehonderd mensen. ‘Een open oecumenische christelijke geloofsgemeenschap’, meldt de website. ‘Wij willen een gemeenschap zijn voor jong en oud, met en zonder kerkelijke achtergrond. Wij ondersteunen elkaar in het zoeken naar ons geloof met een eigentijdse liturgie.’ Er wordt nagedacht om de diensten in 2011 uit te breiden, mogelijk op een andere locatie. www.haagsedomnicus.nl